

İçindekiler

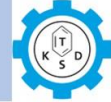
1. Türkiye Kimya Sanayi İstatistikleri	2
2. Cefic Ekonomi İşleri Müdürü Dr. Moncef Hadhri tarafından hazırlanan AB27 Kimya Sektörüne ilişkin son güncel bilgiler	4
3. TKSD'nin 7 Mayıs 2025 tarihinde gerçekleştirmiş olduğu webinarda Marco Mensink'in ilettiği önemli mesajlar	5
4. İran-İsrail savaşının genel piyasalar ve Türkiye açısından değerlendirilmesi	7
5. AB Rekabetimizi etkileyecek önemli regülasyonlar	8
• 5.1. Emisyon Ticaret Sistemi ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması;	9
• 5.2. SKDM ise;	9
○ SKDM-Kapsamı;	9
○ SKDM Kapsam genişletme konusu 2025 yılı sonunda netlik kazanabilir	9
○ SKDM Uygulama Takvimi: Aşamalı Geçiş;	10
○ SKDM Omnibüs paket kapsamındaki Değişiklik önerileri	11
○ SKDM Varsayılan Maliyetler;	11
Türkiye'de durum;	12
• 5.3. Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko tasarım Düzenlemesi;	12
Türkiye'de durum:	13
• 5.4. ESG raporlaması düzenlemeleri;	14
• 5.4.1. Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD);	14
Türkiye'de durum:	16
• 5.5. Tedarik zinciri ile ilgili düzenleme ve trendler;	16
○ 5.5.1. Ormansızlaşmanın Önlenmesi Regülasyonu;	17
• 5.5.2. Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi (CSDDD/CS3D) ...	19
• 5.5.3. Net-Sıfır Endüstri Yasası (NZIA)	20
Sonuç	22
6. Omnibus (Torba Yasa) Teklifi	24
Sadeleştirilmesi teklif edilen mevzuatlar;	24
6.1. ÖZET-CSDDD-Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi	25
6.2. ÖZET-CSRD-Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi	25
6.3. ÖZET-AB Taksonomisi	26
6.4. ÖZET-CBAM-Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması	26
7. KKDİK Yönetmeliği ile ilgili son gelişmeler	28
8. Sektörel Diyaloglar-Kimya sanayi sektör diyalogu	36

1. Türkiye Kimya Sanayi İstatistikleri

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TIM) verileri ile 2025 Ocak-Haziran Ayı Kimya İhracatı

Kimyevi Maddeler (Toplam)	Değer			Miktar			Birim fiyat 2025 USD/kg
	2025 (Milyon USD)	2024 (Milyon USD)	25/24 Değişim %	2025 (1000 TON)	2024 (1000 TON)	25/24 Değişim %	
1. Çeyrek	7.762	8.060	-4	7.639	8.043		1,00
Nisan	2.610	2.491	5				
Mayıs	2.765	3.019	-8				
Haziran	2.618	2.155	18				
Toplam	15.758	15.787	-				

*Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar ve Ürünleri

	2025 Değer*	25/24 Değişim	Miktar*	25/24 Değişim	Birim fiyat
	Milyon USD	%	1000 ton	%	USD/kg
1. Çeyrek	2.260	-12	3.303		0,68
Nisan	684	-21			
Mayıs	616	-32			
Haziran	649	9			
Toplam	4.220	-14		-	

**Kimyevi Maddeler ve Mamulleri

	2025 Değer**	25/24 Değişim	Miktar**	25/24 Değişim	Birim fiyat
	Milyon USD	%	1000 ton	%	USD/kg
1. Çeyrek	5.504	-	4.336		1,27
Nisan	1.930	24			
Mayıs	2.149	2			
Haziran	1.969	26			
Toplam	11.538	6			

Kimya Sanayii 2025 Ocak - Mayıs ayları İhracat & İthalat Rakamları (TUIK - ISIC Rev4 – 20,21,22)

	İHRACAT			İTHALAT		
	DEĞER (Milyon Dolar)		2025/24 Değişim (%)	DEĞER (Milyon Dolar)		2025/24 Değişim (%)
	2025	2024		2025	2024	
Ocak	2.236	2.109	6	4.059	3.614	12
Şubat	2.146	2.240	-4	4.039	3.994	1
Mart	2.432	2.413	1	4.158	4.212	-1
Nisan	2.334	2.011	16	4.457	4.043	10
Mayıs	2.642	2.587	2	4.268	4.447	-16
Haziran						
Temmuz						
Ağustos						
Eylül						
Ekim						
Kasım						
Aralık						
2025 Toplam	11.790	11.360	4	20.981	20.310	3

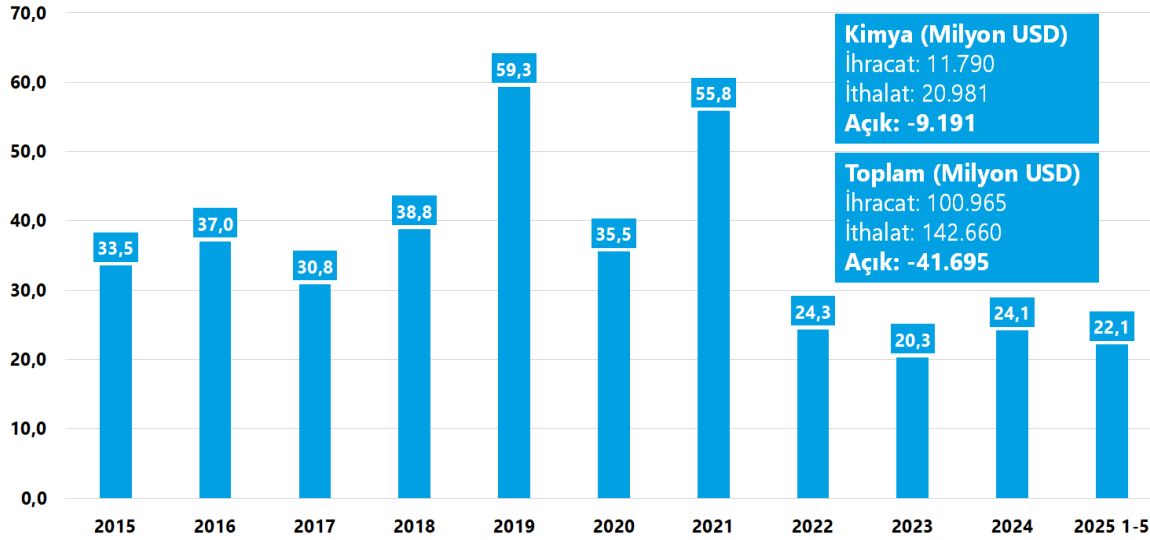

TÜİK verileri ile 2025 Ocak - Mayıs ayları Kimya Sanayi Alt sektörleri Dış Ticareti

	ISIC Adı	İHRACAT		İTHALAT		DENGE	
		Milyon USD	2025/24 Değişim %	Milyon USD	2025/24 Değişim %	2024 Milyon USD	2025 Milyon USD
2011	Temel Kimyasal Maddelerin İmalatı	2.012	-5	4.828	-3	-2.869	-2.816
2012	Kimyasal Gübre ve Azotlu Bileşiklerin İmalatı	139	-3	1.198	24	-823	-1.058
2013	Birincil Formda Plastik ve Sentetik Kauçuk İmalatı	1.123	-	5.184	1	-4.017	-4.060
2021	Haşere İlaçları ve Diğer Zirai-Kimyasal Ürünlerin İmalatı	90	12	211	-30	-220	-121
2022	Boya, Vernik ve Benzeri Kaplayıcı Maddeler ile Matbaa Mürekkebi ve Macun İmalatı	491	5	497	-1	-38	-6
2023	Sabun ve Deterjan, Temizlik ve Parlatıcı Maddeleri; Parfüm; Koz. ve Tuvalet Mal. İmalatı	1.078	7	932	-	80	146
2029	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Diğer Kimyasal Ürünlerin İmalatı	832	11	1.762	8	-877	-930
2030	Suni veya Sentetik Elyaf İmalatı	417	-3	982	7	-488	-565
2100	Eczacılıkla İlgili Ürünlerin, Tıbbi Kimyasal ve Bitkisel Ürünlerin İmalatı	1.033	17	2.639	14	-1.427	-1.606
2211	İç ve Dış Lastik İmalatı	796	13	532	-4	152	264
2219	Diğer Kauçuk Ürünleri İmalatı	718	1	563	13	213	155
2220	Plastik Ürünlerin İmalatı	3.059	4	1.651	5	1.362	1.408
20	Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	6.184	-	15.596	1	-9.251	-9.412
21	Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa Ait Malzemelerin İmalatı	1.033	17	2.639	14	-1.427	-1.606
22	Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	4.573	5	2.746	5	1.728	1.827
	TOPLAM KİMYA SANAYİİ	11.790	4	20.981	3	-8.950	-9.191

Kimya Sanayi'nin Toplam Dış Ticaret açığından aldığı pay (%) Ocak-Mayıs 2025

*Kaynak: TIM ve TUIK Verileri ile Kimya Sanayi Makroiktisadi verileri

2. Cefic Ekonomi İşleri Müdürü Dr. Moncef Hadhri tarafından hazırlanan AB27 Kimya Sektörüne ilişkin son güncel bilgiler

AB27 kimya sektörü: 2025'e zayıf bir başlangıç

- Avrupa'da sektörün rekabet gücü, zayıf talep ve rekabetçi olmayan enerji fiyatlarının birleşiminden dolayı kriz öncesi seviyelerin (2014-2019 ortalaması) oldukça altında kalmaya devam ediyor. Bu durum, Çin'in büyük ölçekli üretim ve düşük üretim maliyetleri sayesinde rekabet avantajı elde ettiği emtia ürünleri ve petrokimya ürünleri için özellikle sorun teşkil ediyor.
- ABD ile karşılaştırıldığında, 2025 yılının Ocak-Nisan döneminde Avrupa'daki gaz fiyatları 3,2 kat daha yüksekti ve bu durum Avrupa'daki üreticileri rekabet açısından dezavantajlı konuma düşürdü. Mart 2022'den bu yana, AB27 kimya sektörünün iş ortamı, jeopolitik belirsizliklerin de etkisiyle sınırlı talep ve azalan iş güveni ile karşı karşıya kalmıştır.
- AB27 kimya sektörünün kapasite kullanımı önemli bir endişe kaynağıdır. Bu oran, AB'nin uzun vadeli ortalamasının oldukça altında kalmaya devam etmekte ve 2022 yılının üçüncü çeyreğinden bu yana ABD ortalamasının da oldukça altında seyretmektedir. Zayıf talep ve azalan iş güveni, AB27 kimya sektörünü zorlamaya devam etmektedir.
- Ticaret dinamikleri de bu gerilimi yansıtmaktadır. 2025 yılında, daha yüksek ithalat oranlarının etkisiyle 2024 yılına kıyasla ticaret fazlasında bir düşüş gözlemlenmiştir. AB27 kimya ticaret fazlası 2025 yılında (Ocak-Nisan) 15,4 milyar avroya ulaşmış olup, 2024 yılındaki 17,1 milyar avrodan (-10%) düşüş göstermiştir.
- Toparlanma belirsizliğini korumaktadır. Almanya ve ABD'deki zayıf ekonomik koşullar nedeniyle talep artışının sınırlı kalması beklenmektedir. Avrupa kimya şirketlerinin faaliyet gösterdiği ticari ortam, ABD'nin uyguladığı gümrük vergileri nedeniyle küresel ticarete yaşanan benzeri görülmemiş aksaklıklar nedeniyle yüksek risk altındadır. AB27 kimya üretiminin 2025 yılında düşüş göstermesi ve 2024 yılında elde edilen %2,5'lik büyümenin tersine dönmesi öngörülmektedir.

Kaynak; 26 Haziran 2025 tarihli Dr Moncef Hadhri (Economic Affairs mha@cefic.be) Cefic raporundan

3. TKSD'nin 7 Mayıs 2025 tarihinde gerçekleştirmiş olduğu webinar da Marco Mensink'in ilettiği önemli mesajlar

- Avrupa Birliği yeni ABD Yönetimi'nden önce, ticaret savaşları olmadan önce Yeşil Mutabakata sahipti ve bu ortadan kalkmadı.
- Bugün Avrupa'da yaptığımız tartışmalar ne yapmamızın gerektiğiyle ilgili olmadığı, ancak bunu nasıl yapacağınıza odaklanmamız gerektiğidir.
- Dolayısıyla Cefic'te 2050 yılına kadar iklim nötrlüğü hakkında konuşmuyoruz. Avrupa endüstrisinin sadece hayatta kalmakla kalmayıp aynı zamanda gelişebileceği ve bunu nasıl gerçekten yapabileceğimiz konusunda ileriye dönük bir yol bulmaya çalışıyoruz.
- **Şirketlerdeki durum o kadar zor ki** her geçen gün daha fazla netliğe, basitleştirmeye ve desteğe ihtiyaç duyuyorlar. Çünkü Türkiye'de göreceğiniz gibi, pazara büyük bir kapasite geliyor. Bu arada, Çin'de, ABD'de, Avrupa'da talep yok. Ve şirketler operasyonlarını rasyonalize ediyor ve eski tesisleri kısmen kapatıyor ve çok fazla yatırım yapmıyor.
- **AB ETS Emisyon Ticareti Sistemi'nin aslında 31 Aralık 2040'a kadar sanayi için hiçbir kredisi yok.** Bu yüzden 2050'den önce 2040'a bakılması gerekir ve Komisyonun son 10 yılda sahip olduğu şey, tarım emisyonları ve hiçbir çözümümüz olmayan, azaltılması çok zor emisyonlar. Yani sanayi 2040 yılına kadar ve benim gibi sanayi insanları olarak, bunun en geç 2032 yılına kadar yatırımlar anlamına geldiğini biliyoruz, aksi takdirde zamanında hazır olmayacaksınız. Avrupa Komisyonu sadece kimya endüstrisi için bir eylem planı başlatmakla kalmayacak, aynı zamanda Uygun Fiyatlı Enerji Eylem Planı adı verilen şeyi de başlatacak.
- **Şu anda iklim hedeflerine ulaşmak istiyorsanız enerjinin daha ucuz olması gerektiği açık,** çünkü tek çıkış yolu daha ucuz enerji. Veri merkezlerinden gelen muazzam elektrik talebi, sadece veri merkezleri için 165 terawatt saat, ki bu Avrupa'daki tüm kimya endüstrisiyle aynı.
- **2050 hedefi geçerli, 2040 hedefi ertelendi,** ancak endüstri için bir fark yaratmıyor. 2040 hedefi tarımla ilgili, konutla ilgili ve endüstrinin AB'nin 2050'ye kadar iklim açısından nötr hale gelmesi için 2040'a kadar zamanı var.
- **Emisyon Ticareti sistemi şu anda gözden geçiriliyor.** Şirketler karbon maliyetini karşılayamadıkları için kapanıyor. Bu yüzden hükümetlerle uygun fiyatlılık, sürdürülebilirlik ve enerji bulunabilirliği arasındaki çemberi veya üçgeni nasıl kareleştireceğimizi görüşüyoruz. Bugün kimsenin Avrupa'da elektrik fiyatları ve talep eksikliği nedeniyle elektrikli bir krakere yatırım yapacağını sanmıyorum.

Çözmeye çalıştığımız bulmaca; Şu anda Avrupa'da bizi prensipte rakiplerimizden daha pahalı hale getiren teknolojilere kim yatırım yapacak?

- **Şu anda piyasada kimse düşük karbonlu ürünler için ödeme yapmıyor.** Sermaye harcamalarınız, operasyonel harcamalarınız çok yüksek ve müşterilerden hiçbir fiyat alamıyorsunuz 5 Mayıs Pazartesi günü Başkan von der Leyen ile CEO'larla yaptığımız diyalogumuz bu.
- **Mevcut ticaret savaşında,** bir yıl önce mümkün olduğunu düşündüğümüzden *daha fazla sınır ve hudut olacak.* Ama ayrıca bizimle dünyanın geri kalanı arasındaki bu maliyet farkında, CBAM (SKDM) mantıklı bir cevap gibi görünüyor. CBAM'in mantığı, tüm maliyet bizde ve dünyada başka hiç kimse yoksa, dünyanın geri kalanıyla karbon maliyetinde bir koruma olmadığı sürece kapanacağımızdır, şu anda amonyak üretiyorlarsa, gaz fiyatları ve karbon fiyatı ile ve rekabetin karbon fiyatı yoksa, hiçbir şey satmayacaklar.
- **Komisyonun yeni teklifi,** Çelik için CBAM'i derinleştirecek. Daha fazla sektörün dahil edilip edilmemesi gerektiği incelenecek. Ancak şu anda kimya sektörünün, temel organik, temel inorganik, yakın zamanda CBAM tarafından kapsanmasını beklemiyoruz. Dolayısıyla görüşümüz, yatırım yapabildiğimiz ve emisyonları azaltabildiğimiz sürece ücretsiz tahsisimizi sürdürmemiz gerektiğidir. Diğer taraftan CBAM'ın kimyasallar için çok büyük bir sorunu var, limandaki 1400 farklı ürün kodunu kim kontrol edecek ve hangi gümrük görevlisi bunun CBAM olup olmadığını kontrol edebilecek? Pratik konular çok karmaşıktır. Dolayısıyla kimyasallar için CBAM'dan henüz korkmayın, 2026'dan çok 2030'a doğru gidiyor
- **Özetlemek gerekirse;** zaman hızla geçiyor dünya her gün farklı bir yöne doğru ilerliyor. Ticaret savaşları hepimizi etkileyecek. Serbest ticareti hedefliyoruz. Yine de, endüstrinin rekabet gücüne yeni bir odaklanmamız var, bu iklim hedefiyle ilgili değil, hedefe nasıl ulaşacağımızla ilgili, bunu nasıl başaracağımızla ilgili. Ve bu enerjinin mevcudiyetiyle, enerji için altyapının mevcudiyetiyle ilgili. Ama ayrıca müşterilerimizden bu yatırımları yapmak için ihtiyaç duyduğumuz primin en azından bir kısmını ödemelerini isteyebilirsek.

Uluslararası Enerji Ajansı başkanı Fatih Birol, iki hafta önce Katar'dan milyon BTU başına 0,3 dolarlık LNG'nin oradan gelmesi için bir fırsat olduğunu söyledi. Ayrıca Kanada ve ABD de var. Ancak Katar gazı 26-27'de Avrupa'da mevcut olacak. Bu, Endüstri için bir rahatlama kaynağı olacak mı sorusuna şöyle cevap vermiştir:

"Muhtemelen hayır! Başlangıçta Katar'dan gaz olacak, Azerbaycan'dan gaz olacak, Kıbrıs civarından gaz olacak, Norveç'ten gaz olacak, ABD'den gaz olacak ve belki Afrika'dan elektrik veya hidrojen olacak. Benim her zaman sorduğum soru şu: Birileri bunu neden çok ucuza Avrupa'ya versin? İyi insanlar oldumuğumuz için mi? Pek öyle olduğunu sanmıyorum. Yani bu gazın çoğu küresel piyasa fiyatının 0,01 dolar altında satılacak. Yani bence tek önemli olan Asya'daki gazın fiyatı eksi nakliye ve 0,01 dolar, Avrupa'da ödememiz gereken fiyat bu. Aksi takdirde gemiler geri dönüp Asya'ya gidip daha fazla paraya satacaklar. Ama bizim pazarımızdaki Norveçliler ve dostlarımız bile enerji krizi sırasında bize gazı ucuza satmadılar. Bence pazar pazardır ve gazın en çok parayı nereden alacağına bakacaktır, ta ki gazla dolup taşana ve kimse istemeyene veya ekonomi düşene kadar. Ve aslında enerji fiyatlarının düştüğünü görüyorsunuz çünkü daha az talep ve daha fazla durgunluk var, ama bu normal bir ekonomik döngü."

****Kaynak; TKSD 'nin 7 Mayıs 2025 tarihinde düzenlemiş olduğu web seminerinde Marco Mensink'in keynote konuşmacısı olarak altını çizdiği önemli konular.**

4. İran-İsrail savaşının genel piyasalar ve Türkiye açısından değerlendirilmesi

Oxford Enerji Çalışmaları Enstitüsü raporuna göre;

Piyasa temellerini doğru bir şekilde değerlendirmek için Hürmüz Boğazı'nın uzun süre kapalı kalmasının etkisini modelledik, ancak bu pek olası görünmüyor. Sonuçlar şu şekildedir:

- Orta Doğu'dan gelen LNG arzı, yıllık bazda yaklaşık 110 milyar metreküp daha düşük olacak, ancak kısmen Avustralya ve Kuzey Amerika'dan gelen daha yüksek hacimlerle telafi edilecek ve bu da genel olarak 86 milyar metreküplük bir düşüşe neden olacak- 2024 küresel LNG arzının yaklaşık %15'i.
- LNG ithalatındaki en büyük düşüşler Avrupa, Çin, Güney Asya ve Japonya, Güney Kore ve Tayvan'da olacak. Mevcut Katar ve BAE LNG arzının %80'inin Asya'ya gitmesine rağmen, Avrupa hacim açısından orantısız bir şekilde etkilenecek ve Avrupa LNG'yi Asya pazarlarına kaptıracak.
- Talepteki düşüş, LNG ithalatındaki düşüşten biraz daha azdır çünkü hem Çin hem de Avrupa, açığı kapatmak için depolama alanını azaltacak veya yeniden doldurmayacaktır ve sonraki yıllarda depolama alanını yeniden doldurmak için Orta Doğu LNG'sinin geri dönüşüne güvenecektir.

- Orta Doğu LNG'sinin kaybının fiyat şokunun, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından 2022'deki fiyat şokuna benzer olması tahmin ediliyor.
- Avrupa ve Asya spot ve merkez fiyatları MMBTU başına 30 dolara yaklaşıyor. Bu, mevcut 12 aylık TTF vadeli eğrisinin yaklaşık 13 ila 14 dolar olduğu düşünülüyor. Ancak bu sefer, 2022'deki gibi altyapı tıkanıklığını yansıtan bir TTF "primi" olmayacak ve bu artık çözüldü. Açıkça, 2022'ye benzer bir fiyat şokunun Avrupa ve Asya'daki hükümet bütçeleri için korkunç sonuçları olabilir.

Kaynak; Oxford Enerji Çalışmaları Enstitüsü raporundan

5. AB Rekabetimizi etkileyecek önemli regülasyonlar

- Avrupa Birliği, Gümrük Birliği anlaşmasının da etkisi ile ihracatımızda uzun yıllardır önemli bir yer tutuyor. İhracatımızın %40'tan fazlası AB'ye yapılmakta ve AB ihracat listemizde ilk sırada yer almaktadır. Dolayısıyla da AB'de yaşanan gelişmelerin etkileri sadece Avrupa sınırlarında görülmüyor ve ülkemizi de çok yakından ilgilendiriyor. Bu nedenle de başta Yeşil Mutabakat olmak üzere AB'nin sürdürülebilirlik ve iklim politikaları, bu politikalar doğrultusunda atılan adımlar ve özel sektörün bu politikalara karşı yanıtları AB ile ticarete ilişkin mevcut trendleri temelden şekillendiriyor. Ayrıca sürdürülebilirlik perspektifine ilave olarak dijitalleşme, enerji güvenliği, Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş, tedarik zincirleri ve kritik hammaddelerin temini gibi hususlar da AB'nin ticari konumunu ve de politikalarını şekillendiren diğer konular.

Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ile AB tarafından hedeflenen 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefi, iklim değişikliği ile mücadeleyi AB'nin en öncelikli politika alanı haline getirilmiştir. Bu bağlamda; İlk karbon nötr kıta olma hedefi, 2030 sera gazı emisyon azaltım hedefinin yükseltilmesi (%55), Tüm politika enstrümanlarının gözden geçirilmesi AB'nin ilk aksiyonları olarak yerini almıştır.

- **Avrupa birliği ile ticareti doğrudan etkileyecek bazı düzenlemeleri tanımlayacak olursak;**
 - Emisyon Ticaret Sistemi ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması
 - Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko tasarım Düzenlemesi
 - Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD)
 - **Tedarik zinciri ile ilgili düzenleme ve trendler;**
 - Ormansızlaşmanın Önlenmesi Regülasyonu,
 - Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi (CSDDD/CS3D),
 - CSDDD'nin Üçüncü Ülke Şirketleri İçin Önemi; Net-Sıfır Endüstri Yasası,

• 5.1. Emisyon Ticaret Sistemi ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması;

ETS, karbon emisyonlarını azaltmayı amaçlayan piyasa temelli bir mekanizmadır. Bu sistem, AB içindeki şirketlere cap&trade (üst sınır ve ticaret) prensibiyle karbon emisyonlarını azaltma hedefleri koyarak karbon tahsisatlarının ticaretine olanak tanır. ETS'nin ve buna bağlı düzenlemelerin son dönemdeki yeni gelişmeleri, AB dışındaki şirketleri de etkileyebilecek bazı önemli değişiklikler içeriyor. **AB Emisyon Ticaret Sistemi ve SKDM gibi yeni düzenlemeler**, AB dışındaki şirketlerin ticaret stratejilerini yeniden gözden geçirmelerine ve sürdürülebilirlik hedeflerine daha fazla odaklanmalarına neden olacaktır.

• 5.2. SKDM ise;

Getirdiği raporlama yükümlülükleriyle birlikte çoktan hayatımıza girmiş durumda ve 2026'dan sonra ise kademeli olarak tam faaliyete geçmesi planlanıyor. Bu düzenleme ise AB dışındaki ülkelerden ithal edilen ürünlerin karbon içeriklerine göre SKDM sertifikası olarak adlandırılan ek vergilere tabi tutulmasını öngörüyor. Bu mekanizma, AB içindeki karbon fiyatlandırmasını dengelemeyi ve karbon kaçağını önlemeyi amaçlıyor. AB dışındaki şirketler, ürünlerini AB'ye ihraç ederken bu ek maliyetleri de dikkate almak zorunda kalacak

○ **SKDM-Kapsamı;**

Demir Çelik, Çimento, Alüminyum, Hidrojen, Elektrik, Gübre, Dolaylı Emisyonlar, vida-cıvata üreticileri.

○ **SKDM Kapsam genişletme konusu 2025 yılı sonunda netlik kazanabilir.**

Kimya sektöründen hangi alt grupların kapsama dahil edileceği konusu beklemededir. Fakat en azından 2026 yılı sonrasında kimya sektörü dahil olsa bile geçiş dönemi ile kimya sektörü için uygulamaya geçiş tarihi 2030 yılını bulacak gibi görünmektedir. Fakat tüm bunlara rağmen Kimya sektörü tüm diğer sektörlerin değer zincirinde yer aldığı için diğer sektörlerin girdileri Kimya sektöründeki ürünler olduğu için bu malzemelerin gömülü emisyonlarının hesaplanmış ve biliniyor olması gerekecektir. Bu bağlamda aslında kimya sektörü dolaylı olarak kapsam içinde gibi de değerlendirilebilir.

○ SKDM Uygulama Takvimi: Aşamalı Geçiş;

GEÇİŞ DÖNEMİ 1 Ekim 2023-31 Aralık 2025 Raporlama / veri toplama			ANA UYGULAMA DÖNEMİ 1 Ocak 2026 itibari ile Mali Yükümlülük	
2023	2024	2025	2026	2034
Emisyon hesaplama ve raporlama usul ve esaslarını ortaya koyan uygulama mevzuatının yayımlanması: 17.08.2023	İlk Gözden Geçirme: - Kapsamın diğer ETS sektörlerine genişletilmesi - Dolaylı emisyonlar (elektrik) - EAGÜ'lere etki - Uluslararası iklim müzakerelerindeki gelişmeler *2028 itibari ile 2 yılda bir gözden geçirme		2026-2034: SKDM Mali yükümlülüğü aşamalı olarak devreye girerken AB ETS'deki ücretsiz tahsisatların sonlandırılması 2034 itibari ile eşyanın karbon içeriği üzerinden tam maliyetin oluşması	

- 26 Şubat'ta Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği'nin rekabet gücünü artırma misyonu kapsamında "OMNIBUS I" paketini yayımladı. **Paket içerisindeki ilgili regülasyonlar;**
 - Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD),
 - Taksonomi Tüzüğü,
 - Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi (CSDDD) ve
 - Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) kapsamında değişiklikler öneriyor.

İhracatçılarımızı özellikle ilgilendiren SKDM için önerilen değişiklikler; Yeni bir De Minimis Kuralı Önerildi. 'De Minimis' ithalatçılar için MUAFİYET EŞİK DEĞERİ anlamını taşıyor. **Öneriye göre yılda 50 tonun altındaki ithalatlar SKDM'den muaf tutulacak.** Eski kural, ithalat başına 150 Euro sınırını benimsiyordu. Yani 150 Euro altındaki ithalatlar SKDM'den muafı. **Bunun yerine yıllık toplam 50 ton ithalat eşik değeri getirildi.**

****Burada ithalatçınıza ne kadar ürün gönderdiğiniz değil, ithalatçınızın o **yıl yaptığı toplam ithalat miktarı önem** taşıyor.

Örneğin siz o yıl 30 ton ürün göndermiş olabilirsiniz. Ama ithalatçınız başka SKDM ürünleri de ithal ederek 50 tonun üstüne çıkmış olabilir. Bu durumda toplam ithal ettiği ürünler üstünden gömülü emisyon raporlaması yapmak durumunda kalacak.

Bu değişiklik sayesinde, yaklaşık 182.000 ithalatçı (ithalatçıların %90'ı), özellikle KOBİ'ler, SKDM yükümlülüklerinden muaf tutulacak. Ancak, SKDM kapsamındaki toplam emisyonların %99'unu kapsamaya devam edecek.

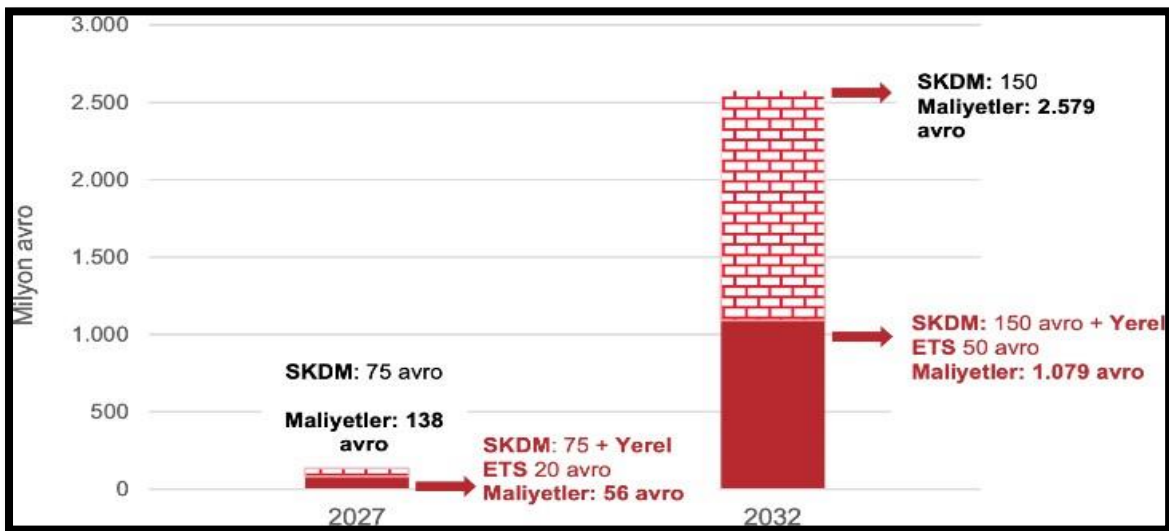

- ❖ SKDM'ye tabi kuruluşlar için sertifika satın alma tarihinin 2027'ye ertelenmesi önerildi.
- ❖ SKDM kapsamının genişletilmesiyle ilgili herhangi bir değişiklik bu aşamada önerilmedi. Gözden geçirme süreci, 2025'in ilerleyen dönemlerinde planlanıyor. Komisyon SKDM'yi diğer emisyon ticaret sistemi (ETS) sektörlerine, nihai ürünlere ve dolaylı emisyonlara genişletmeyi sonraki dönemlerde değerlendireceğini belirtiyor.

○ SKDM Omnibüs paket kapsamındaki Değişiklik önerileri

SKDM Değişiklik Önerileri		
	NASILDI?	NE ÖNERİLDİ?
1	SKDM Muafiyet eşik değeri 150 Euro idi. 150 Euro altındaki sevkiyatlar SKDM'den muaftı.	SKDM Muafiyet eşik değeri 50 ton/yıl olarak önerildi. Yıllık 50 tonun altında yapılan ithalatlar SKDM'den muaft olacaklar. Bu SKDM zorunluluğunu ithalatçıların %90'ından kaldırmak demek.
2	SKDM Sertifikalarının satın alma süreci 2026'da başlayacaktı.	SKDM Sertifikalarının satın alma sürecinin 2027'ye ertelenmesi önerildi.
3	SKDM kapsamında demir, çelik, çimento, alüminyum, gübre, hidrojen, elektrik sektörlerinin ürünleri bulunuyordu.	Kapsam genişletmesi ile ilgili herhangi bir öneri olmadı. ETS'deki diğer sektörlerin ve dolaylı emisyonların kapsama dahil edilmesi sonraki süreçte gündeme alınacak.

○ SKDM Varsayılan Maliyetler;

Türkiye’de durum;

AB de ETS mekanizması 2005 yılından beri uygulanmaktadır. **Türkiye’de bu bağlamda yayınlanan ve /veya taslak olan regülasyonlardan biri;**

- **Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği 14 Ocak 2025 Tarihinden yayımlandı** Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yayımlanan ve 1 Aralık 2025 tarihinde yürürlüğe girecek düzenleme sanayi kaynaklı emisyon ve atık oluşumunun kaynağında önleme ile azaltma amacına yönelik idari ve teknik usul ve esasları içeriyor. Bu yönetmeliğin getirdiği önemli husus Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi alması gereken şirketlerin kriterleri belirlenmiş oldu ve süreç tanımlanmış oldu.
- **Diğer direk ETS siteminin çerçevesini belirleyen Regülasyonda İklim Kanunudur.** 2019 yılında çalışmalarının başladığı bildirilen kanun teklifi 21 Şubat 2025 tarihinde TBMM Genel Başkanlığına sunulmuş, 27 Şubat 2025 tarihinde de TBMM Çevre Komisyonu’ndaki görüşmelerde bir gün içerisinde kabul edilmişti. TBMM Genel Kurulunun 15 Nisan 2025 tarihli oturumunda geri çekilen İklim Kanunu teklifinin yeniden görüşmeleri ertelendiği bildirildi.

• 5.3. Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko tasarım Düzenlemesi;

AB bir süredir Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko tasarım Düzenlemesi kapsamında enerji sektöründeki tüketici ürünlerine yönelik belirli standartlara zaten sahipti. AB’nin yenilediği Eko tasarım düzenlemesi ile, **AB’ye ihraç edilen ürünlerin dijital ürün pasaportuna sahip olması** ve daha başka çok detaylı kriterleri karşılaması gerekecek. **Kapsamın sadece enerji sektöründeki teknoloji bazlı ürünlerden çıkarak tekstil, mobilya gibi ülkemizi çok daha fazla ilgilendiren sektörleri de içine alacak şekilde genişletilmesi bu regülasyonu** beklenen trendler arasında çok önemli bir noktaya konumlandırıyor. **Hatta bu düzenlemenin etkisinin SKDM’den daha yıkıcı olabileceği de öngörülüyor.**

Her ne kadar SKDM fiyatlar üzerinde doğrudan etkiye sahip olsa da nihayetinde o fiyat farkının karşılanması durumunda ihracatı kısıtlayacak bir düzenleme değil. Sürdürülebilir Ürünler İçin Ekotasarım Düzenlemesi ise gereken standartların karşılanmaması durumunda ürünlerin AB’ye ihracatını engelleyici hükümler içeriyor.

Bu durumu ayrıntılandırmak adına teklifin bazı temel noktalarını ve getireceği yenilikleri özetleyelim:

- **Daha Geniş Kapsam:** Mevcut direktif esas olarak enerji ile ilgili ürünlere odaklanırken, yeni düzenleme tekstil, mobilya ve yapı malzemeleri gibi daha geniş bir ürün yelpazesini kapsıyor.
- **Dijital Ürün Pasaportu:** Teklif, ürünün çevresel performansı, malzeme bileşimi ve geri dönüşüm seçenekleri hakkında ayrıntılı bilgi sağlayacak dijital bir ürün pasaportu uygulaması geliştirmiş durumda. Bu uygulamanın amacı ürünlerle ilgili şeffaflığı ve izlenebilirliği artırmak olarak tanımlanabilir. Düzenlemeye göre, kapsam

dahilindeki her ürünün taşımak zorunda olduğu bu pasaport kolayca taranabilir ve erişilebilir olmalıdır. Bu sayede ürünü alan tüm işletmeler ve tüketiciler bilgiye daha kolay erişebilecekler ve kararlarını daha rahat bir şekilde alabilecekler. AB, bu pasaportun geliştirilmesi sürecinde diğer ülkelerle iş birliği içinde olmayı vadediyor ve ticarete bariyerleri kaldırmak için elinden geleni yapacağını sözünü veriyor. Yine de AB'ye ihracat yapan şirketlerin dijital ürün pasaportunun geliştirilmesine yönelik süreçleri çok yakından takip etmesi olmazsa olmaz bir gereklilik. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgi için yesilbuyume.org'da kaleme aldığımız Döngüsel Ekonominin Yeni Kimlik Kartı: Dijital Ürün Pasaportu isimli yazıya başvurulabilir.

- **Sürdürülebilirlik Gereklilikleri:**

Düzenleme, dayanıklılık, tamir edilebilirlik, geri dönüştürülebilirlik ve geri dönüştürülmüş malzeme kullanımı gibi sürdürülebilirlik gerekliliklerini belirliyor. Bu gereklilikler, ürünlerin yaşam döngüsü boyunca daha sürdürülebilir olmasını hedeflemekte.

- **Piyasa Gözetimi:**

Teklif, piyasa gözetimi ve uygulama mekanizmalarını güçlendirmeyi içeriyor, böylece uyumsuz ürünlerin piyasadan etkili bir şekilde çıkarılmasını sağlar. Dijital ürün pasaportu ayrıca bu amaca da hizmet ediyor olacak ve kamu otoritelerinin ilgili takipleri yapmasını kolaylaştıracak.

- **Yeşil Kamu Alımları:**

Düzenleme, kamu makamlarının çevre dostu ürünleri benimsemesini teşvik ederek sürdürülebilir ürünlerin kamu alım süreçlerinde kullanılmasını destekleyecek.

- **Zararlı Maddelerin Azaltılması:**

Teklif, ürünlerde zararlı maddelerin kullanımını azaltmaya yönelik önlemler içeriyor, bu da daha iyi çevresel ve sağlık sonuçlarına katkıda bulunacaktır.

- **Özetle Eko Tasarım Regülasyonunun genel amacı,** daha geniş bir ürün yelpazesi için iddialı çevresel standartlar belirleyerek AB'de daha sürdürülebilir ve döngüsel bir ekonomi yaratmak; nihai olarak ise Yeşil Mutabakat hedefleri ile uyumlu biçimde atıkları azaltmak, kaynakları korumak ve çevresel etkileri hafifletmektir.

Türkiye'de durum:

Türkiye'de AB'deki bu tüzük kapsamında "**Sürdürülebilir Ürünlerin Çevreye Duyarlı Tasarım Gerekliliklerine İlişkin Çerçeve Yönetmelik Taslağı**" görüşlere açılmış durumdadır. Henüz netleşmiş ve de yayınlanmış bir yönetmelik ve uygulama mevcut değil. Bu yıl sonuna kadar Türkiye İklim Kanunu ve ETS sisteminin devreye girmesi beklenmektedir.

• 5.4. ESG raporlaması düzenlemeleri:

AB sürdürülebilirlik raporlaması düzenlemeleriyle kurumsal sürdürülebilirlik uygulamalarını teşvik etmek, şeffaflığı, hesap verilebilirliği sağlamak ve bu sayede yeşil dönüşümü gerçekleştirmeyi hedefliyor. Sürdürülebilirlik raporlamasının yeşil dönüşüm içindeki en önemli rollerinden biri ise sürdürülebilir finansı teşvik etmek. Bu nedenle Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD) ve Sürdürülebilir Finans Bildirim Regülasyonu (SFDR) bu amaçlara hizmet eden iki düzenleme olarak görülebilir. CSRD yeni yürürlüğe giriyor olması ve kademeli olarak AB dışı şirketlere de uygulanmaya başlayacak olmasıyla AB ile ticareti doğrudan etkileyecek trendler arasında önemli bir yer tutuyor.

• 5.4.1. Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD):

CSRD 5 Ocak 2023 itibarıyla selefi Finansal Olmayan Raporlama Direktifi 'nin (NFRD) yerini alarak yürürlüğe girdi. CSRD, şirketlerin raporlama yükümlülüklerini büyük ölçüde genişletirken, yalnızca AB içindeki değil, AB dışındaki şirketler için de uygulama kapsamını önemli ölçüde artırmış oldu. Ancak, CSRD'nin tam olarak uygulanabilmesi için bir adım daha atılması gerekiyor: CSRD bir direktif olduğundan, üye ülkeler tarafından ulusal mevzuatlarına uyarlanması zorunlu. Bu uyarlamanın son tarihi olarak ise 6 Temmuz 2024 belirlendi, yani kısa bir süre sonra tüm üye devletlerin gerekli düzenlemeleri yapması ve CSRD'yi iç hukuklarına uygulaması gerekiyor.

- **Mevcut verilere göre,** CSRD'nin yaklaşık 50.000 AB şirketini ve 11.000 kadar da üçüncü ülke şirketini kapsamı bekleniyor. Türkiye'de faaliyet gösteren iki yüzün üzerinde şirketin de AB'deki bağlı kuruluşları veya şubeleri nedeniyle CSRD kapsamına gireceği öngörülmektedir. Ayrıca doğrudan kapsama girecek Türkiye'deki şirketler bir yana, AB'de yerleşik olan ve CSRD kapsamına giren şirketlerin kendi raporlama yükümlülükleri nedeniyle tedarik zincirlerinde yer alan şirketlerden de benzeri bilgileri talep edeceği ve Türkiye'de yerleşik çok sayıda şirketin bu kapsamda CSRD'nin uygulanmasından etkileneceği öngörülmüyor.

• **CSRD'nin AB ile ticarette muhtemel etkisi şu şekilde özetlenebilir:**

Artan Raporlama Gereksinimleri: AB dışındaki, ancak AB'de faaliyet gösteren şirketler ister bağlı kuruluşlar aracılığıyla ister önemli bir pazar varlığıyla, CSRD'nin katı raporlama gereksinimlerine uymak zorunda kalacak.

- **Uyum Maliyetleri:** Bu denli katı ve detaylı bir raporlama sistemine, özellikle de ESRS'lerin (Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlaması Standartları) Türkiye'de kullanılan TSRS'lerden çok daha detaylı olduğu düşünüldüğünde, uyum sağlamak oldukça maliyetli olabilir. Yani CSRD'ye uyum sağlamak, yeni raporlama sistemlerine yatırım yapmak, sürdürülebilirlik raporlamasında uzmanlık sağlamak ve AB standartlarına uygun hale gelmek için operasyonları yeniden yapılandırmak gibi ek maliyetler dikkate alınmalıdır.
- **Pazar Erişimi ve Rekabet Avantajı:** CSRD'ye uyum, AB pazarına erişim için bir ön koşul haline gelebilir. Direktifin standartlarını karşılayan şirketler, karşılamayanlara göre rekabet avantajı elde edecek ve bu da pazar dinamiklerini ve tüketici tercihlerini etkileyebilir. **Yani zaman içinde AB'deki müşteriler kendi raporlama yükümlülüklerini yerine getirmelerini sağlayan şirketlerle çalışmak zorunda kalacak ve buna uyumlu olmayan şirketler zamanla pazarın dışına itilecektir.** Direktifin tüm değer zinciri boyunca sürdürülebilirliği vurgulaması, AB merkezli şirketlere mal veya hizmet tedarik eden AB dışındaki şirketlerin de CSRD standartlarına uymalarını gerektirecektir. **Bu da üçüncü ülke tedarikçilerinin ayrıntılı sürdürülebilirlik verileri sağlamaları ve daha sürdürülebilir uygulamaları benimsemelerini gerektiği anlamına geliyor.**
- **Yatırım ve Finansman:** AB içindeki yatırımcılar ve finansal kuruluşlar giderek daha fazla sürdürülebilir yatırımları önceliklendiriyor. İlerleyen dönemlerde, CSRD gereksinimlerine uyan AB dışındaki şirketler bu uyumlulukları sayesinde daha fazla yatırım çekebilir ve daha iyi finansman koşulları elde edebilirken, uymayanlar finansman sağlama konusunda zorluklarla karşılaşacaktır. Bunun da Sürdürülebilir Finans Bildirim Düzenlemesi (SFDR) ile bağlantısını görmek de şirketler için oldukça önemli. Zira finansal kuruluşlar, SFDR ve Taksonomi gibi düzenlemeler gereği yatırımlarının sürdürülebilirlik performanslarını düzenli olarak raporlamak zorundalar, bunun da yolu yatırım yaptıkları şirketlerin sürdürülebilirlik bildirimlerinden geçiyor ve doğrudan daha başarılı sürdürülebilirlik raporlaması yapan şirketlerin yatırımlara ve finansal kaynaklara kolay erişimi gibi bir sonuç doğuracağı öngörülüyor.
- **İtibar Etkisi:** CSRD standartlarına uyum, bir şirketin sürdürülebilir ve sorumlu bir iş modeli ile çalıştığı yönünde izlenim oluşturarak itibarını artırabilir, bu da tüketiciler, yatırımcılar ve diğer paydaşlar için giderek daha önemli hale geliyor. Buna karşılık, uyumsuzluk olumsuz algılara ve potansiyel iş kaybına yol açabilir.

- **Yasal ve Düzenleyici Riskler:** CSRD gereksinimlerine uymamak, üçüncü ülke şirketlerini yasal ve düzenleyici risklere maruz bırakabilir, bu da cezalar ve AB pazarında faaliyet gösterme yeteneklerinde kısıtlamalara yol açabilir. Üye devletlerin iç hukuklarına uygulamalarıyla cezaların içeriği de ortaya çıkmaya başlıyor. Örneğin Fransa'da duyurulan ve yöneticilere hapis cezasını da içeren yaptırımlar, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu gibi alanlarda şirketler için önemli riskler barındırıyor.
- **Kapasite Geliştirme:** Üçüncü ülkelerdeki şirketler, sürdürülebilirlik raporlaması ve uygulamaları konusunda bilgi ve uzmanlıklarını artırmak için kapasite geliştirmek zorunda kalacak. Bu, personelin eğitilmesini, yeni teknolojilerin benimsenmesini ve paydaşlarla etkileşimde bulunulmasını içeriyor ve bunlar da şirketler için hem zaman hem de maddi açıdan ciddi kaynak ayrılmasını gerektirecek gibi duruyor.

Türkiye'de durum:

Türkiye'de bu direktif kapsamında, Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarına (TSRS 1 ve TSRS 2) ilişkin

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları, 29 Aralık 2023 tarihinde Resmî Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girdi

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), Türkiye'de işletmelerin sürdürülebilirlik raporlarını hazırlarken uluslararası geçerliliği ve uygulamada birliği sağlamak amacıyla Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları'nı (TSRS1 ve TSRS2) belirledi.

• **5.5. Tedarik zinciri ile ilgili düzenleme ve trendler;**

Şirketlerimizi tedarik zinciri bağlamında doğrudan ilgilendiren birtakım düzenlemeler de var ve bunların AB ile ticareti etkileyen önemli trendler arasında yer alacağını değerlendiriyoruz. Son yıllarda tedarik zincirlerinde daha sık görülmeye başlayan olumsuz sürdürülebilirlik uygulamalarına çözüm olma amacı güden bu düzenlemeler, tedarik zincirlerinde insan hakları ve çevresel açıdan olumsuz her türlü etkiyi tespit etmek, önlemek, durdurmak ve olumsuz etkileri gidermek üzere kurgulandı. Küresel ticaretin karmaşıklığı göz önüne alındığında bu düzenlemeler de şirketlerin iş yapış şekillerini derinden etkileyecek gibi görünüyor. **Tedarik zincirlerini doğrudan hedefine alan düzenlemeler arasında** en çok öne çıkan ve trendleri belirleyenler olarak **Ormansızlaşmanın Önlenmesi Regülasyonu, Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi (CSDDD) ve Net Sıfır Endüstri Yasası (NZIA)** sayılabilir.

○ 5.5.1. Ormansızlaşmanın Önlenmesi Regülasyonu;

AB'nin ormansızlaşma düzenlemesi, ormansızlaşma ve orman tahribatıyla bağlantılı ürünlerin ithalatını ve satışını önlemeyi amaçlıyor. Düzenleme, özellikle AB'ye mal ihraç eden üçüncü ülke şirketleri üzerinde önemli etkiler yaratacak. Kapsama girenlere yönelik doğrudan yasaklar getiriyor ve bir şirketin tedarik zincirinde ormansızlaşmaya yol açılması halinde, o şirketin kusuru olsun ya da olmasın, ilgili ürünlere yönelik mutlak bir kısıtlama uyguluyor. **Kapsam şimdilik soya, sığır eti, palm yağı, ahşap/ağaç ürünleri, kakao, kahve ve bunlardan elde edilen belirli ürünleri üretimde girdi olarak kullanan çikolata, mobilya, lastik ve deri gibi ürünler olarak sınırlandırılmış olsa da ileride kapsamın genişlemesi ihtimal dahilinde olup, mevzuattaki değişiklikler mutlaka yakından takip edilmeli. Bu regülasyonun olası etkileri de aşağıdaki gibi özetlenebilir:**

Daha Sıkı İhracat Gereksinimleri: Üçüncü ülkeden ihraç edilen kapsam dahilindeki ürünler için ihracatçılar, ürünlerinin AB'nin yeni ormansızlaşma karşıtı standartlarına uygun olduğunu ortaya koymalıdır. **Bu kapsamda palmiye yağı, soya, kahve, kakao, kereste ve sığır eti gibi malların ormansızlaşmaya sebep olmadığını gösteren ayrıntılı belge ve kanıtların yetkili makamlara sunması gerekiyor. Ayrıca ihracat yapan şirketler özen yükümlülüğü süreçlerini, tedarik zincirlerine yönelik risk değerlendirme süreçlerini de yürütmeli ve paylaşmalı.** Bu nedenle düzenleme, tedarik zincirlerinde şeffaflık ve izlenebilirliği artırıcı uygulamaların sayısının artırılmasını gerektiriyor. Üçüncü ülkelerden ihracatçılar, ürünlerinin sürdürülebilir kaynaklardan temin edildiğini kanıtlamak için sağlam izleme sistemleri ortaya koymalı. Bu izleme sistemleri, üretim alanlarının ormansızlaştırılmadığını kanıtlamak için coğrafi konum verilerini de içermek zorunda olacak.

Uyum Maliyetleri: AB'nin ormansızlaşma standartlarına uymak, diğer düzenlemelerde olduğu gibi, üçüncü ülkelerdeki üreticiler ve ihracatçılar için ek maliyetler getirecek. Bu maliyetlere örnek olarak, tedarik zinciri yönetim sistemlerinin iyileştirilmesi, sürdürülebilir tarım uygulamalarına yatırım yapılması ve sertifikasyon süreçleri gösterilebilir. Ayrıca çalışanların bilgi seviyesinin ve kapasitelerinin artırılması ve uyumluluk kriterlerinin gerektirdiği sistemlerin kurulması da yine bu kapsamda gerçekleşmesi öngörülen olası giderler arasında yer alıyor.

Pazar Erişimi: Ürünleri AB'nin ormansızlaşma regülasyonu kriterlerini karşılamayan üçüncü ülke şirketleri, AB pazarına erişimlerini kaybedebilir. Bu durum ise, tarım ve orman ürünleri için AB pazarına büyük ölçüde bağımlı olan ihracatçılar için çeşitli ekonomik zorlukları beraberinde getirecektir.

Ekonomik Teşvikler ve Çevresel Faydalar: Yukarıda değinilen diğer düzenlemeler gibi, ormansızlaşmanın önlenmesi regülasyonu da sürdürülebilir uygulamalar için ekonomik teşvikler yaratabilir. Tedarik zincirlerinde ormansızlaşmaya sebep olan uygulamalara başvurmadığını kanıtlayabilen şirketler, sundukları bu sürdürülebilir hizmet/mallar sayesinde AB pazarına öncelikli erişim, daha yüksek gelir ve çeşitli pazar avantajları elde edebilir.

Ayrıca düzenleme, küresel ormansızlaşma oranlarını azaltmayı hedeflemekte; bu da biyolojik çeşitliliğin korunması, iklim değişikliğinin hafifletilmesi ve ekosistemlerin korunması gibi önemli çevresel faydalar sağlayabilir. Geniş ormanlık alanlara sahip üçüncü ülkeler, sürdürülebilir uygulamalara geçişte uluslararası destek ve fonlamadan yararlanabilir.

Hükümetler Üzerinde Baskı: Düzenleme, üçüncü ülkelerdeki hükümetler üzerinde kendi çevresel politikalarını ve uygulama mekanizmalarını güçlendirmeleri için baskı yaratacaktır. Bu durum tıpkı ETS, SKDM ve Milli ETS üçgeninde olduğu gibi, ulusal düzeyde daha geniş çevresel reformlara ve daha iyi orman yönetimi uygulamalarına yol açabilir. Bilindiği üzere AB yasa yapıcıları bu gibi düzenlemelerle üçüncü ülkelerdeki yeni düzenlemeleri teşvik etmeyi amaçlıyor. Ormansızlaşmanın önlenmesi regülasyonunun üçüncü ülkelere getireceği yükümlülükler neticesinde diğer ülkelerde de daha sıkı uygulamaların görülmesi beklenebilir.

Sosyal Etkiler: Son olarak düzenlemenin sosyal boyutu ele alındığında tarım ve ormancılık ile uğraşan küçük ölçekli üreticiler ve yerel topluluklar düzenlemeden etkilenebilir. Orman arazilerinin korunması ve sürdürülebilir tarım uygulamaları düzenlemenin yerel topluluklara yönelik önemli bir katkısı olarak görülürken diğer yandan bu uygulamalardan kaynaklanan uyum maliyetlerini ve pazar erişimi ile ilgili zorlukları da unutmamak gerekir. Yerel üreticilerin ve yerel grupların uyum sağlamalarına yardımcı olmak için eğitim ve mali yardım gibi destek mekanizmalarına da ihtiyaç duyulabilir.

Özetle, AB'nin ormansızlaşma düzenlemesi, üçüncü ülke ihracatçıları daha sürdürülebilir uygulamalara yönlendirecek ve ek maliyetler doğuracak ve faaliyetlerinde değişiklikler yapmalarını gerektirecektir. Ancak, uyum sağlamayı başaranlar için pazar erişimi, yatırım ve itibar açısından fırsatlar da sunulmaktadır. Düzenlemenin genel başarısı, etkili uygulama, etkilenen paydaşlara destek ve uluslararası iş birliğine bağlı olacaktır. Kapsam dahilindeki üreticiler ve satıcılar için ise iş yapış biçimlerini derinden etkileyecek ve katı yükümlülükler getirecek yeni bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır. Düzenleme, büyük şirketler için 30 Aralık 2024, mikro ve küçük ölçekli işletmeler için ise 30 Haziran 2025 itibariyle yürürlüğe girecek.

• 5.5.2. Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi (CSDDD/CS3D)

Avrupa Birliği, şirketlerin ve tedarik zincirlerindeki paydaşların etkilerini daha iyi denetleyebilmek amacıyla CSDDD'yi uygulamaya koymaya karar verdi. Düzenleme, şirketleri sadece kendi faaliyetlerinden değil, aynı zamanda tedarik zincirlerindeki diğer paydaşların insan hakları ve çevre standartlarına uygun davranışlarından da sorumlu tutmayı hedefliyor. Bu şekilde AB, Avrupalı şirketlerin ekonomik ve pazar güçlerini kullanarak bir domino etkisi yaratmayı ve bu sürecin liderliğini üstlenmeyi amaçlıyor. CSDDD yasama sürecinde her ne kadar sulandırılıp kapsamı iyiden iyiye daraltılsa da tedarik zincirlerinde yaratacağı kelebek etkisiyle oyunun kurallarını değiştirme potansiyeline sahip bir düzenleme.

Bu düzenlemeyle, kapsama giren şirketlerin ve onların tedarik zincirlerinin iş yapma şekillerinde büyük değişiklikler olması bekleniyor. Bu değişimlerin gerçekleşmemesi durumunda, düşük karbonlu ve sosyal açıdan sorumlu iş modellerine geçemeyen işletmelerin pazarın dışına itilmesi kaçınılmaz gibi görünüyor. CSDDD, yatırımcıların ve diğer paydaşların özen yükümlülüğü uygulamalarına dair beklentileri ve tedarik zincirleri üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, sadece kapsama giren şirketleri değil, onların ötesindeki şirketleri de etkileyecek. Düzenleme, şirketlerin tedarik zincirlerinde çevresel ve sosyal meselelerde olumsuz etkileri tespit etme, önleme, etkilerini azaltma ve sona erdirmeye gibi aktif sorumlulukları olduğunu belirtiyor. Ancak, CSDDD'nin olumsuz etkilerin tamamen ortadan kaldırılacağını garanti eden bir düzenleme olmadığına altı çizilmelidir.

Oluşabilecek zararları tazmin etme ve hukuki sorumluluk mekanizmalarını işletme yükümlülükleri de bu direktifin getirdiği sorumluluklar arasında yer alıyor. Bu yönüyle CSDDD'nin çok önemli bir yenilik getirdiğinin altını çizmekte yarar var. Normal şartlarda çevresel ve insan hakları ihlallerinden doğan zararlarda tazminat talepleri aslında ihtiyacı tam da karşılayamayan dolaylı düzenleyici hükümlere dayanarak karşılanmaya

çalışılıyordu. Bundan böyle CSDDD'ye uymamak bu ihlallerden zarar görenler için bir hukuki mekanizma getiriyor olacak ve şirketlerin hem idari para cezalarından hem de mağdurlardan gelecek tazminat taleplerinden kaçınmak için oldukça titiz davranmaları gerekecek.

Ayrıca, CSDDD'nin getirdiği somut yükümlülükler bunlarla sınırlı değil. CSDDD kapsam dahilindeki şirketlerin Paris Anlaşması hedefleriyle uyumlu 1.5C hedefine yönelik somut stratejiler ve planlar hazırlayıp bunları sunmasını da zorunlu kılıyor. Bu da elbette kapsam dahilindeki büyük şirketlerin tek başına yapabilecekleri bir çalışma değil. Yani başka bir ifadeyle kapsam dahilindeki şirketler bu stratejiler doğrultusunda daha düşük emisyonlu, daha çevresel performansı olumlu iş partnerleri, tedarikçiler ve müşteriler arıyor olacak. Bu ilişki biçimi de elbette sözleşmelere de yansiyacaktır ve bu da tüm tedarik zinciri bileşenlerinin düzenlemeden doğrudan veya dolaylı etkilenmesi sonucunu doğuracak.

CSDDD'nin Üçüncü Ülke Şirketleri İçin Önemi

CSDDD, sadece AB içindeki şirketler için değil, AB pazarına mal ve hizmet sunan üçüncü ülke şirketleri için de büyük önem taşıyor. Bu şirketler, AB ile iş yapmaya devam edebilmek için CSDDD'nin getirdiği çevresel ve sosyal sorumluluklara uyum sağlamak zorunda kalacak. Böylece, AB'nin sürdürülebilirlik standartları, küresel tedarik zincirleri üzerinde de geniş bir etki yaratacak. Bu durum, üçüncü ülke şirketlerini de daha sürdürülebilir ve sosyal açıdan sorumlu iş modellerine geçmeye zorlayacak, aksi takdirde AB pazarından dışlanma riskiyle karşı karşıya kalacaklar. Bu nedenle, CSDDD, sadece AB içindeki şirketler için değil, küresel tedarik zincirlerinin tümünde geniş kapsamlı bir dönüşümü tetikleme potansiyeline sahip bir düzenleme.

• 5.5.3. Net-Sıfır Endüstri Yasası (NZIA)

Net Sıfır Endüstri Yasası (NZIA), AB'nin 2050 yılına kadar net sıfır sera gazı emisyonlarına ulaşmayı hedefleyen temiz teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını hızlandırmayı amaçlayan bir yasa ve eylem planıdır. Bu yasa, Avrupa'yı iklim açısından ilk nötr kıta yapmayı amaçlayan Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın bir parçası ve getireceği yeniliklerle AB ile ticareti etkileyecek önemli trendleri etkileme potansiyeline sahip. NZIA'nın etkilemesi beklenen trendler ve önemli hususlar şu şekilde özetlenebilir:

1. **Temiz Teknolojilere Artan Yatırım ve Düzenleyici Destek:** NZIA, yenilenebilir enerji, enerji depolama, hidrojen üretimi ve diğer temiz teknolojilere yatırımları artırmayı hedefliyor. Bu destek, bu alanlardaki inovasyon ve araştırmalar için mali destek ve teşvikleri içeriyor. Ayrıca yasa, temiz teknoloji projelerinin onaylanması ve

yaygınlaştırılmasını hızlandırmak için düzenleyici süreçlerin basitleştirilmesini destekliyor. İdari yüklerin azaltılması ile şirketler için daha net bir rehberlik sağlanmış ve birçok bariyer ortadan kalkmış olacak.

- 2. Tedarik Zinciri Direnci:** NZIA, Yeşil Mutabakat hedeflerini yenilerken ve önemini vurgularken bu dönüşüme giden yolun bağlı olduğu tedarik zincirleri ve kritik hammadde temini gibi faktörleri de titizlikle ele alıyor. Düzenleme, temiz teknolojiler için gerekli olan kritik hammadde ve bileşenlerin tedarik zincirlerinin direncini güçlendirmenin önemini özellikle vurguluyor. Direnci güçlendirmek olarak özetlediğimiz uygulamalar da aslen, sürdürülebilir kaynakların güvence altına alınmasını ve AB dışı tedarikçilere bağımlılığın azaltılmasını içeriyor.
- 3. İş Gücü Gelişimi:** Ayrıca dönüşümün sosyal boyutunda yasa, temiz teknoloji sektörünü desteklemek için nitelikli bir işgücü geliştirilmesine de odaklanıyor. Mevcut durumda iş gücünün ağırlıklı olarak fosil yakıta dayalı endüstrilerde çalışması ve bilgi, beceri ve tecrübesinin daha çok bu alana ilişkin olması önemli bir soruna işaret ediyor. Bu nedenle yasanın vurgu yaptığı hususlardan biri de iş gücünün gerekli becerilerle donatılması için eğitim programları ve eğitim girişimleri olarak karşımıza çıkıyor.

AB Dışı Ülkeler Üzerindeki Olası Etkiler

Bu yasanın üçüncü ülkelere ve dolayısıyla ülkemizin AB ile ticaretine önemli etkileri olması beklenebilir. Ayrıca bu etkilerin hem teşvik edici hem kısıtlayıcı olması da öngörülüyor. Olumlu tarafta AB'ye temiz teknolojiler ihraç eden AB dışı ülkeler, NZIA nedeniyle artan talepten fayda sağlayabilirler. Ancak, aynı zamanda daha sıkı standartlar ve düzenlemelerle karşılaşarak teknolojilerini ve uygulamalarını AB standartlarına uyacak şekilde yükseltmeleri gerekebilir.

Temiz teknolojiler için hammadde ve bileşen tedarik eden ülkeler, AB'den artan talep görebilirler. Bu, ekonomik büyüme için fırsatlar yaratırken aynı zamanda sürdürülebilir ve etik tedarik uygulamaları sağlama baskısını da beraberinde getirebilir. Ayrıca artan pazarla uluslararası rekabetin de kızışması beklenebilir. Yani hem kalite-fiyat dengesi hem de AB standartlarına uyum konusunda önemli bir rekabet bizi bekliyor olacak.

Genel olarak, Net Sıfır Sanayi Yasası, AB'yi iklim nötrlüğü hedeflerine yönlendirmek için tasarlanmış olup küresel temiz teknolojilerde ilerlemeyi teşvik etmektedir. AB dışı ülkeler, bu iddialı yasal çerçevenin sunduğu zorlukları ve fırsatları yönetmek zorunda kalacaklar.

Sonuç

AB ile ülkemiz ve diğer üçüncü ülke şirketlerinin ticaretinde sürdürülebilirlik alanında belirleyici çok faktör olacağı aşikâr.

Hukuki çerçeve kapsamında;

AB yasal düzenlemelerinin çizdiği hukuki çerçeve AB ile ticaret yapmak isteyen tüm şirketlerin oyun alanını belirleyecek bir mahiyet arz ediyor.

Özetle,

- **SKDM ve ETS fiyatları doğrudan etkileyecekken Ekotasarım düzenlemesi pazara girişi sınırlandırabilecek.**
- **Ayrıca özen yükümlülüğü düzenlemeleri de pazara girişi doğrudan veya dolaylı etkileyebilecek hukuki çerçeveler olarak görülebilir.**

Tüm bu düzenlemelerin şirketlere etkisinin iyi analiz edilmesi, kapsam analizi, uyum analizi gibi çalışmaların yapılması ve daha sonra en azından asgari düzeyde uyumluluk için gerekli çalışmaların yürütülmesi şirketler için AB ile ticaretin olmazsa olmaz unsuru olarak karşımıza çıkıyor.

Tedarik zinciri şeffaflığı kapsamında;

ESG konuları, küresel tedarik zincirlerinde daha fazla şeffaflık ve hesap verebilirlik talebini arttırıyor. Bu konular, **karbon emisyonları, biyoçeşitlilik ve ekosistemlerin korunması, adil çalışma uygulamaları ve insan hakları gibi başlıkları içeriyor.**

AB'ye ihracat yapan şirketlerin, ESG kriterlerine uyumu göstermeleri gerekmekte olup, bu da uyumluluğu sağlamak için kapsamlı raporlama ve denetim süreçlerini içerecek. Elbette bu beklentileri karşılamak için gerekli tüm süreçler için de zaman, finansal kaynak ve nitelikli iş gücü gibi ihtiyaçların karşılanması gerektiğini vurgulamak gerekir.

Yatırımcı beklentileri kapsamında;

Kurumsal yatırımcılar, ESG performansı kriterlerini yatırım kararlarına giderek daha fazla dahil ediyorlar.

Sonuç olarak, AB'de faaliyet gösteren veya AB ile ticaret yapan şirketler, yatırım çekmek ve kötü ESG uygulamalarına bağlı olan finansal risklerini azaltmak için ESG

performanslarını iyileştirme baskısı altındalar. Bu durum, tedarik zincirlerinde şirketlerin yatırımcı beklentilerine uyum sağlamak için çaba göstermeleriyle kelebek etkisi yaratacaktır.

Müşteri ve Tüketici Tercihleri kapsamında;

Avrupalı müşteriler ve nihai tüketiciler, satın aldıkları ürünlerin çevresel ve sosyal etkilerinin daha fazla farkında olmaya başladılar. Satın alma tercihlerinde gözlenen bu değişim, sürdürülebilir ve etik olarak temin edilen ürünlere olan talebi artırıyor. AB'ye ihracat yapan şirketler, bu yeni tercihlere uyum sağlayarak daha yüksek ESG standartlarını karşılayan ürünler sunmak zorundalar, aksi takdirde bu standartları karşılayan rakiplere karşı pazar payı kaybetme riskiyle karşı karşıya kalabilirler.

Kaynak; yeşil büyümenin yayınlarından ve bizim katıldığımız toplantılardan derlenmiştir.

6. Omnibus (Torba Yasa) Teklifi

Avrupa Birliği (AB) sürdürülebilirlik regülasyonlarını sadeleştirmek, bürokrasiyi azaltmak ve şirketler üzerindeki düzenleyici yükü hafifletmek amacıyla Avrupa Komisyonu, "sadeleştirme/basitleştirme" odaklı Omnibus Yasa teklifini 26 Şubat 2025 tarihinde yayımladı.

Avrupa Komisyonu, AB kurallarını basitleştirmek, rekabet gücünü artırmak ve ek yatırım kapasitesinin kilidini açmak için Omnibus yasa teklifini kabul etti. Bu, AB şirketlerinin büyümesine, yenilik yapmasına ve kaliteli işler yaratmasına yardımcı olmak için daha elverişli bir iş ortamı yaratmada ileriye doğru atılmış büyük bir adımdır.

Sadeleştirilmesi teklif edilen mevzuatlar;

Sadeleştirilmesi teklif edilen mevzuatlar:	
I. Omnibüs	II. Omnibüs: InvestEU Yatırım Programı
1. Sürdürülebilirlik Durum Tespiti (AB Değer Zinciri Yasası-CS3D) İşletmelerin küresel tedarik zincirlerinde insan hakları ve çevre ihlallerini araştırıp ele almalarını gerektiriyor.	InvestEU Regulation/Tüzüğü: - Özel ve kamu yatırımlarında ek kapasite yaratmak - InvestEU değer zincirindeki katılımcılar üzerindeki uyumluluk yükünü azaltmak. Dolaylı olarak etkilenen: - European Fund for Strategic Investments (EFSI) Regulation, - Connecting Europe Facility (CEF) Regulation, - Horizon Europe Regulation.
2. Sürdürülebilirlik Raporlaması (CSRD) Şirketler için çevre üzerindeki etkileri ve iklim riskine maruz kalma durumları hakkında raporlama yükümlülüğü getiriyor.	
3. AB Taksonomisi Sürdürülebilir yatırımları tanımlıyor.	
4. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM-CBAM) AB'ye ihraç edilen karbon yoğun malların üretimi sırasında yayılan karbonu fiyatlandırmaya, karbon kaçağını önlemeye yönelik AB aracı.	

6.1. ÖZET-CSDDD-Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi

CSDDD 'nin (Sürdürülebilirlik Durum Tespiti (AB Değer Zinciri Yasası-CS3D)-I. Omnibüs Yasa Paketi) iç hukuka aktarılması son tarihinin bir yıl ertelenmesi onaylandı ve 26 Temmuz 2027'den 26 Temmuz 2028'e alındı.

Yükümlülüklerin uygulanma tarihleri:

- 1. grup şirketler (3000+ çalışan, 900 milyon €+ ciro) → 26 Temmuz 2028
- 2. grup şirketler (küresel ciro aşan AB dışı firmalar) → 26 Temmuz 2028
- Diğer tüm şirketler → 26 Temmuz 2029

Uyumsuz şirketlere ceza kuralları değişiyor ve cezanın şirketin cirosuna bağlanması gerekliliği kalkıyor.

AB çapındaki sorumluluk rejimi kalkıyor, yalnızca AB ülkelerinin ulusal yasaları kapsamında şirketlere dava açılacaktır.

6.2. ÖZET-CSR-D-Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi

Omnibüs ile önerilen değişiklikler Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi tarafından onaylanırsa CSRD'ye tabi şirketlerin **yaklaşık %80'i kapsamdan çıkacak**.

2026 ve 2027 raporlama yapacak 2. ve 3. dalga şirketleri için CSRD'deki tüm raporlama gerekliliklerinin uygulaması iki yıl erteleniyor.

CSRD'nin yeni kapsamında kalan şirketler Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (ESRS) temelinde sürdürülebilirlik raporlamasına devam edecek; ancak söz konusu ESRS standartları da sadeleştirilecek.

Böylece sürdürülebilirlik raporlaması (CSRD) ve sürdürülebilirlik durum tespiti (CS3D) kapsamı büyük ölçüde birbirine yaklaşıyor.

Henüz raporlamaya başlamamış büyük şirketler ve mevzuat kapsamındaki KOBİ'ler için CSRD gerekliliklerinin yürürlüğe girişinin iki yıl ertelenmesi

Raporlama zorunluluğu;

- 500'den fazla çalışanı olan ancak kamu yararına kuruluş sayılmayanlar ve çalışan sayısı 500'ün altında olanlar için **1 Ocak 2027'den** itibaren
- AB'de işlem gören KOBİ'ler, küçük bankalar, sigorta şirketleri **1 Ocak 2028'den** itibaren (KOBİ'lerin muafiyeti de gündemde)

6.3. ÖZET-AB Taksonomisi

Taksonomi raporlaması için bir finansal önemlilik eşiği (financial materiality threshold) tanımlanacak ve raporlama şablonları yaklaşık **%70 oranında** azaltılacak.

AB Taksonomisi yalnızca CS3D kapsamındaki şirketler için zorunlu olacak. (Mevcut mevzuata göre CSRD kapsamındaki şirketler aynı zamanda AB Taksonomisi kapsamında.)

CSRD kapsamına giren ancak CS3D eşiklerine ulaşmayan şirketler esnek bir katılım rejiminden faydalanabilecek. CSRD kapsamındaki ve net cirosu **€450 milyona kadar olan şirketler** için gönüllü raporlama olacak.

6.4. ÖZET-CBAM-Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması Yönetmeliği'nin (CBAM-SKDM) sadeleştirilmesi önerisi Omnibus kapsamında yayımlandı. Öneri içeriğinde CBAM muafiyet eşiğinin yükseltilmesi, CBAM temsilcisi yetkilendirmesi kurallarına esneklik getirilmesi gibi değişiklikler yer alıyor. Halihazırda CBAM uygulaması kapsamındaki yaklaşık **182.000 şirketin %90'ı** yeni muafiyetlerden yararlanacak.

Önerilen değişikliklerden bazıları:

- CBAM sertifikası satışlarının öngörüldüğü tarih olan 2026 yılı yerine 2027 yılında başlatılması planlanıyor.
- AB Komisyonu'nun Yeni Gümrük Kodu önerisi ile uyumlu şekilde **€150'luk eşik değeri** kaldırılıyor.
- Yeni muafiyet eşik değeri ithalatçı şirket başına yıllık **50 ton mal** olarak belirleniyor.
- Çoğunluğu KOBİ'lerden oluşan ve CBAM kapsamındaki (çimento, demir, çelik, alüminyum, gübre) ithalatı düşük miktarda olan şirketler raporlama ve mali yükümlülüklerden muaf tutuluyor.
- Raporlama güçlüklerini azaltmak ve üçüncü ülkelerde ödenen karbon fiyatlarının AB'de düşülmesini kolaylaştırmak amacıyla, güvenilir kamusal veriler ve üçüncü ülkelerden alınan bilgiler temelinde AB Komisyonu'nun EUR/tCO₂e cinsinden ortalama karbon fiyatını yıllık olarak belirleyeceği açıklanıyor

CSRD ve CS3D'nin hedeflerini desteklerken, Omnibus paketinde önerildiği gibi geçiş döneminin uzatılması şunları sağlayacaktır:

- İşletmelere uyumluluk stratejilerini planlamaları için kesinlik ve kapsamlı değişiklikleri uygulamak için zaman sağlamak.
- Paydaş istişarelerini ve bütünsel tartışmaları etkinleştirmek.
- Net, pratik rehberliğin geliştirilmesini sağlamak- böylece nihai direktiflerin sağlam, geleceğe dönük ve sürdürülebilir iş uygulamalarını ve ekonomik büyümeyi destekleyici olmasını sağlamak.

***Kaynak: AB Resmî Sitesi, Avrupa Komisyonu Basın Açıklaması ve TKSD Bilgi Notu**

7. KKDIK Yönetmeliği ile ilgili son gelişmeler

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yayımlanmış olan ve kısaca KKDIK Yönetmeliği olarak da bilinen **Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması hakkında yönetmelik** kimyasal maddelerin kaydı üzerinden bir veri tabanı oluşturulmasını ve bu mevcut veri taban üzerinden değerlendirme yapılarak izin ve kısıtlama süreçlerini belirlenmesini esas alan bir yönetmeliktir. Yönetmelik insan sağlığının ve çevrenin yüksek düzeyde korunmasını esas amacı olarak hedeflerken maddelerin zararlarının değerlendirilmesine yönelik alternatif yöntemleri özendirme açısından rekabet ve yeniliğin teşvik edilmesini sağlar. Kapsam dahilindeki maddeler için kayıt yapılması, kısıtlamalara, izin prosedürlerinin takip edilmesi, kimyasalların imalatını ve ithalatını yapan firmalar için yasal bir zorunluluktur.

KKDIK Yönetmeliği kimyasalların kaydına ilişkin olarak son tarihler ve diğer bazı değişiklikler ile 23 Aralık 2023 tarih ve 32408 sayılı Yönetmelik ile beraber güncellenmiştir. Yeni dönemde kayıt son tarihleri tonaj ve zararlılık sınıflandırmasına bağlı olarak 2026, 2028 ve 2030 olarak belirlenmiştir. Aynı Yönetmeliğin 12'nci maddesine "Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içerisinde yapılacak çalışmalar neticesinde lider seçimi ile veri ve maliyet paylaşımını da içeren ortak kayıt sürecine ilişkin hususlar Bakanlıkça yayımlanan usul ve esaslar çerçevesinde yürütülür." maddesi de eklenmiştir.

Tonaja ve zararlılığa bağlı bu kademeli geçiş süreci liderlerin ortaya çıkmasını kolaylaştırabilir ancak garanti etmeyecektir. Dolayısı ile TOBB çatısı altında ve ilgili tüm Sivil Toplum Kuruluşları liderlerin ortaya çıkması ve AB'den bazlı konsorsiyumlar ile veri maliyetlerinin makul fiyatlar ile elde edilmesi konusunda ortak hareket etmelidir.

Endüstrinin talebi üzerine Usul ve Esaslara ilişkin olarak Ankara'da iki günlük bir çalıştay düzenlenmiştir. 4 Kasım 2024 tarihinde TOBB çatısı altında farklı sektör meclislerinden katılımcılarının yer aldığı beş yuvarlak masa, Bakanlık tarafından Taslak Usul ve Esaslar (U&E) ile ilgili olarak hazırlanan soru setlerini tartışmış ve ardından masaların görüşleri, kendi belirledikleri sözcüler tarafından tüm katılımcılarla ve Bakanlık ile paylaşılmıştır.

Masalardan gelen genel görüş & öneriler aşağıda listelenmiştir

Not: Görüş ve öneriler aşağıda belirtilenlerle sınırlı değildir.

- Kimyasal kayıt sisteminde manuel giriş olması, oldukça zaman alan bir iştir. KGDRS etkili olarak çalışmamaktadır.
- Ön-kayıt ve kayıt tarihlerine bir yıl ek süreye ihtiyaç vardır.
- Usul ve Esaslarda konsorsiyum tanımının yapılarak sektörel konsorsiyumların oluşturulması ve konsorsiyumların denetimi TOBB tarafından yapılmalı, veri harcamaları ile ilgili konsorsiyumlara teşvik verilmeli, veri erişim ve veri paylaşımlarının sekretaryasını tutmak için danışmanlık şirketlerinden destek alınabilir
- Sektörel konsorsiyumların kurulması için yasak düzenlemelerin netleştirilmesi usul esaslarda netleştirilmelidir.
- Liderin seçimi için %70 lik pay ile ilgili, sadece geri dönüş yapan firmalar arasından olmalıdır ve bir alt limit olmalıdır,
- Usul ve esaslarda liderin, lider olduğunda kendisini nelerin beklediğini ile ilgili bilgilendirilmesi gerekliliği
- Liderin en yüksek tonaja ve veriye sahip olan olması ancak bunun yine gönüllülük esasına göre olması gerektiğinin çizilmiştir.
- Liderin değişmesi veya vazgeçmesi durumunun bir prosedürün usul ve esaslara eklenmelidir.
- Lider ortaya çıkmaması durumunda nasıl bir yok izlenmelidir konusunda AB REACH kayıtlarındaki methodojisi kullanılabileceği, lideri belirlememiş firmaların belirlenebilmesi için üçüncü tarafların üstlenebileceğini, (TOBB veya TOBB'un denetleyeceği başka bir üçüncü taraf olabilir)
- Liderin veri paylaşımı nasıl organize edilmelidir konusunda AB'de kullanılan herkesin bildiği Excel üzerinden yürüyen formülize edilmiş, firmaların insiyatifine bırakmadan Bakanlığın LoA belirlenmesini ve konsorsiyumlara gönderilmesini ve konsorsiyumların bunları üzerine çıkmamasının belirtilmesi
- Ulaşılamayan veriler için akredite olmayan laboratuvarlardan da verilerin kabul edilmesini ve bunun da usul ve esaslarda garanti altına alınması, Bakanlığın işaret edeceği laboratuvarlar olmalı
- Firmaların veri paylaşımında karşılaştığı sorun olarak yüksek LoA maliyetleri ve firmalar arasında maaliyetleri bölebilecek alt yapısının olmaması en temek sorunlardan bir tanesi, SDS'lerde kullanılabilecek veriler hakkında bilgiler U&U 'da detaylandırılmalıdır. EK-1 dışındaki bilgilere ek süre talep ettikten sonra, EK-1 dışındaki verilerin erişimine ilişkin çıkacak maliyetleri ortak kayıtçılar katlanmak istemeyebilir.
- Şeffaflık, adillik konusunda, tüm işlemlerin konsorsiyumlar tarafından yönetilmesi ve bu konsorsiyumların Bakanlık tarafından denetlenmesini talep edilmiştir

- TOBB'un tüm gücünü kullanarak kimya sektörünü koordine etmesi gerektiğini öneriyoruz. TOBB'un hukuki ve finansal görev ve yetkilerinin bir yerde belgelenmelidir.
- Konsorsiyumların kurulması ve uygulanması üzere için bir çalıştay yapılması
- KDU eğitimlerinin kapsamının veri girişlerinin nasıl yapılacağını kapsayacak şekilde düzenlenmesini önerilmiştir.

Masalardan gelen tüm değerlendirmeleri alan Bakanlık ve TOBB yetkilileri görüşler hakkındaki değerlendirmelerini yaptıktan sonra, değerlendirmelerini üç ana başlık halinde katılımcılarla paylaşmıştır.

1. KKDIK Usül ve Esaslar çerçevesinde gelen görüşlere ilişkin değerlendirmeler

- Ön-MBDF tarihlerinin tonaj bantlarına göre yönetmelikte belirtilen kademelendirmeye göre ön kayıtların devam ettirilmesi gerektiği uygun bulunmuştur.

Ortak kayıt mekanizmasının etkin bir şekilde devam edebilmesi için görüşler doğrultusunda ve yönetmelik değişikliğine gelen görüşler doğrultusunu Ön-MBDF'de son tarihlerinin usül esaslarda birleştirildiği şekilde kalması, ve çeşitli sebeplerden dolayı ön-MBDF gönderimlerinin açık kalacaktır, sektörde ön-MBDF'lerin gönderimi konusunda farkındalığın artırılması önemlidir.

- Gerekçe gösterilerek ek süre talep edilen ve Bakanlık tarafından süre verilmesi uygun görülen maddeler için, Bakanlık'ın uygun göreceği süre sonunda, mevcut durumun devam etmesi halinde ek-1 ile kayıt süreci (geçici kayıt – haksız rekabet engellenmiş olacaktır)

Bu aşamada bir yönetmelik değişikliği söz konusu değildir, Ek-7 ile E-10'daki bilgi gerekliliklerinin verilmesi gerektiğini ve kaydın ancak bu şekilde tamamlanabileceği belirtiliyor. Usül ve esaslar mevcut yönetmeliğin üstüne çıkmaz, ancak kayıt sorumluluğu olan firmaların yaşadığı sorunları çözüm olarak EK-1'de belirtilen ve telif hakkı gerektirmeyen veriler ile kaydı gerçekleştirebilir, Ek-7 ve Ek-10'daki verilerin verilebilmesi için ek süre talebinde bulunabilirler, ve kaydı gönderebilirler, bu aşamadaki bir madde için geçici kayıt numarası gibi bir numara verilebilir. Bu sürenin sonuna kadar yine tekrar bir değerlendirme yaparak son kayıt sürecini tamamlanması bekleniyor. Ek-1 verilerek kayıt tamamlanmış olmamakla birlikte, Ek-7 ve Ek-10'daki verileri tamamlayanlar tam kayıt numarası alınabilmiş oluyor.

- Lider belirlenmesi maddesindeki belirtilen oranlarda lideri geri dönüş yapmayan firmalar dahil edilmez (Taslak Madde 7'nin 5. fıkrasına dahil edilecektir)
Taslak usul ve esaslarda belirtilen %70 gibi oran, lidere geri dönüş yapan firmalardan olduğu kastedilmiştir, bu metne dahil edilecektir, ayrıca burada liderin belirlenmesi için önerilen alt sınır konulması konusunun eklenmesi de değerlendirilecektir.
- Liderin seçilmesi uygulaması gönüllülük esasına göredir. Gönüllü olmaması durumunda uzlaşma gözetilerek lider belirlenmesi: Lider, öncelik gönüllülük esası ile belirlenmeli olmuyorsa, Bakanlık ve MBDF sahibi firmalarla istişare ederek belirler.
- *Burada gönüllülük esastır, en fazla tonajı olan firmanın lider atanacaktır şeklinde bir durum söz konusu değildir. Burada bir uzlaşmanın sağlanması hedefleniyor ve burada TOBB'dan bir iş birliği beklenmektedir. Buradaki "atanır" veya "belirler" gibi ifadenin "Bakanlık, TOBB ve MBDF içindeki firmalarla istişare edilerek lider belirlenir" şeklinde tekrar ifade edilebilir. Burada uzlaşma esastır, sanayicilerden de bu konuda olumlu, yapıcı bir yaklaşım beklenmektedir.*
- Lider atanmasına ilişkin son tarihler Bakanlığımız tarafından değerlendirilecektir. *Lider atanmasına ilişkin son tarihlerle ilgili farklı görüşler, bir takvim ilerlediği için Bakanlık tarafından değerlendirmeye alınacaktır.*
- Ek-1'deki bazı spesifik verilerin (örn: ecotox, toxicologic) temin edilememesi halinde, Bakanlık'ın kabul edebileceği gerekçeler ve ilgili tarihler nezdinde ilgili verilerden feragat edilmesi
Bu konu özelinde her veriye çeşitli sebeplerle her veriye ulaşılması söz konusu olmayabilir, burada da uygun gerekçelerle feragat edilmesi söz konusu olabilecektir.
- Mevcut verinin tanımı nedir (rehberde değerlendirilecektir) yüksek maliyet nedir, maddeye göre değişkenli gösterir.
- *Mevcut veri telif hakkı gerektirmeyen veridir. Mevcut verinin hangi durumlarda nasıl kullanılabileceği ile ilgili, hangi kaynakların kullanılabileceği ile ilgili detaylar Yönetmeliğin Ek-11'inde mevcuttur. Belirsiz olan alanların aydınlatılması, konunun özetlenmesi şu anki Ek-1 bir kapsamda istenilen veriler için nasıl bir detay gerileceğinin biraz daha açıklanması, rehberlerde konunun detaylandırılması konusunda bir değerlendirmeye varılmıştır.*
- Stratejik öneme sahip maddeler: çevre ve insan sağlığına zararlılıklara açısından öneme sahip olan maddeler
Taslak kapsamında stratejik öneme sahip maddeler kasıt çevre ve insan sağlığına

teşkil ettiği zararlılıklara ilişkindir. Örneğin daha önce yaşanan ciyanür konusu ile ilgili bazen elzem durumlarda mücbir bir sebepler olabilmektedir. Bu tip maddeler özelinde benzer benzeri elzem sebepler oluşursa sanayici bir işbirliği içinde, TOBB ve Derneklerin işbirliği ile gerekli yöntemler konusunda destekler ile bunların gerçekleşmesi beklenir.

- Ambargo olması durumunda ek süre talebi ve geçerli neden olarak kabulü (uygundur)
- Rus firmalarının veya ilgili firmaların, bireysel kayıt yapılması yolu ile ilerlenmesi (uygun)

Yönetmelik kapsamı dışına çıkmamakla birlikte zaten bu Ek süre talebi geçerli sebep olarak kabul ediliyor, bireysel kayıt yapılması da mümkün olacaktır

- Ek-1 ile ilerlenmesi durumunda bakanlıktan ek süre talep edildiğinde; geri dönüş sürelerinin bakanlık nezdinde makul sürede tamamlanması
Bakanlık bu konuda en uygun yöntemi belirleyecektir. Bunun nasıl olacağı net olmamakla birlikte onay mekanizmasına ihtiyaç olacak ve Bakanlık onları kontrol edecektir. Süreci sekteye düşürecek bir durum olmayacaktır.
- Veri temininde alt lisanslama hakkında verilmediğinde, üyelere doğan maliyetler çok yüksek olur ise Ek-1 sunularak bakanlıktan ek süre talep edilecek
Bu gibi durumlara mahal vermemek için bu Ek-1 oluşturuldu. Bu tip durumlar olduğunda lider firmanın da Ek-1 ile devam ederek geçici kayıtlı sürecine devam etmesi ve diğer verileri toplamak için süre istemesi uygun görülüyor. 12 yılı geçmiş verinin uyum amaçlı, bölgesel mevzuatların kayıtları kapsamında da kabul edilmesi gerektiğiyle Bakanlığın girişimleri söz konusudur.
- Ek-1'deki bilgilerin, halka açık tüm kaynaklardan (telif hakkı olmayan) veya veri tabanlarından (GBF hazırlama programları vs.) temin edildiğinde geçer olması (uygun)
Bakanlık olarak uygun bulduğumuz görüş, Ek-1'deki bilgilerin halka açık tüm kaynaklardan veya veri tabanlarından temin edildiğinin geçerli olması görüşüdür.
- Danışma ve bilim grubunda alınan kararların şeffaf olarak açıklanması faydalı olacaktır (Uygun)
Danışma ve bilim grubunda alınan kararlar şeffaf olarak paylaşılması faydalı olacaktır. Bu görüşün çok etkili olacağına ve iş birliği sürecini çok katkı sağlayacağına inanılmaktadır
- 3. taraf denetim mekanizması (danışma grubunda değerlendirilecektir)

2. Kimyasal Kayıt Sistemi (KKS) özelinde gelen görüşlere ilişkin değerlendirmeler

- Kaydı yapılmış maddeler listesinin KKS’de görülebilmesi önerilir.
Güzel bir uygulama olacağı değerlendirilmiştir, yönetmeliğin ötelenmesinden dolayı bu süreçte de biraz askıya alınmış olsa da gönderilmiş olanlar bile için bu yayınlanma durumunun değerlendirilecektir.
- KKS nezdinde, ara madde ve ortak kayıt için ayrı özellikler bulunmaması.
Bu konu sistemsal bir konudur. Yönetmenlikte doğrudan lideri ortak olmalıdır şeklinde doğrudan bir husus olmadığı için bu da sistemsal bir husus olarak değerlendirildi. Yani sistem ekibimizle istişare edilerek çözülebilecek bir durumdur.
- Sistemin açılması
- Ek-1’in nasıl verileceği belirlenecektir.
Ek-1’in nasıl verileceğine ilişkin Bakanlığın görüşü KKS içinde ilgili alanların dolu bilgisi olması, yönünde ancak bununla ilgili doğabilecek endişelere ilişkin olarak Ek-1’in PDF olarak eklenmesi yönünde de bir değerlendirme yapılabilir.
- KKS bakıma alındığında kullanıcılara bilgi verilmesi, sistemsal sorunların çözümünde hızlı olunması
Oldukça makul bir öneri ancak IT sistemlerindeki belirsizlikler sürecin maalesef beklediğimizden daha uzun olmasına sebep olabiliyor şeklinde değerlendirilmiştir.
- Lider ve ortak kayıtçıların iletişimi – KKS de liderin mesaj atma fonksiyonu var. İletişim platformu değerlendirilecek (KKS içinde ya da ayrı bir portal)
Bu konuda oldukça olumlu bir yaklaşım, Bakanlık olarak bu konuyu da avantajlarını ve dez avantajları ile değerlendirilecektir.
Lider kayıt tonaj bandının gözükmemesi değerlendirilecektir.
- KKS içinde tanımlı e-posta adreslerinin, toplu e-posta adresleriyle değiştirilmesi önerilir. (mbdf@xyz.com.tr gibi)
Bu konu Bakanlığın çok önem verdiği bir konu ve bu konuda da farkındalığın artırılması, genellikle sektör temsilcilerden, odalardan yapılan bütün bilgilendirme seminerlerinde bu konunun da önemine vurgun yapılmasını beklenmektedir.
- Kaydı yapılmış maddelerin sayısı ve listesinin Bakanlık tarafından paylaşılması şeffaflık açısından önemlidir.

Kayıtlı yapılmış maddelerin listesinin bakanlık tarafından paylaşılmış olmasının şeffaflık açısından önemli olduğunu düşünülmektedir. Bakanlık konu ile değerlendirme yapacaktır.

Usul ve Esaslar kapsamındaki diğer hususlara ilişkin değerlendirmeler

- Rehberlerin güncellenmesi
Gerek usul esaslar sonrasında, gerekse bazı konuların netleştirilmesi için rehberlerin güncellenmesi gerekiyor. Maliyet anlaşmaları/ortak kayıt grupları/konsorsiyumlar hakkında tüm detaylarda yine güncellemesi çalışmalarında değerlendirecek.
- Ortak Kayıt Grupları (konsorsiyum) hakkında detaylar rehber güncellemelerinde değerlendirilecektir.
- Liderlerle ilgili diğer detaylara rehberde yer verilecektir.
- TOBB ile ilgili bütün öneriler değerlendirmeye alınmış olup TOBB ile istişare edilecektir.

3. Yönetmelik değişikliği gerektirecek hususlara ilişkin değerlendirmeler

- ECHA'da REACH kaydı olan kimyasalların TR'de de KKDIK kaydının mevcut olduğunun kabul edilmesini önerilmektedir. (AB Komisyonu ile uyum açısından değerlendirilmesi)
- Bu model kapsamında ECHA'da kayıtlı maddelerin Türkiye'de EK-1 veya EK-1 benzeri uygulaması ve kayıtlı olmayan maddelerin KKDIK mevzuatının tümüyle uygulanması önem taşımaktadır.

Bu konu bütünüyle bir yönetmelik değişikliğini getirmekle birlikte; uyumunu ne kadar karşılar? hangi firmayı kapsar, hangi firmayı kapsamaz? gibi çeşitli soru ve endişelerini yaratmaktadır. Ancak tüm masalar bu konuyu dile getirdikleri için bu konuyu tekrar gündeme almak adına Ticari Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı'nda daha sonra yakın zamanda komisyonla gerçekleştirilecek olan toplantıda gündeme getirilecektir. Diğer açıdan, uyumdan çıktığınız anda bir daha geri dönme ihtimaliniz olmayacaktır ve hep vurgulanan şey KKDIK mevzuatının çok kritik bir mevzuat olduğudur. Kayıt sadece AB'de kaydı var ise güvenlidir ile ilgili bir konu değildir, kayıt yapmanın mantığı tamamen kendi kimyasalların güvenli bir şekilde imal ettiğini, ithal ettiğini, beyan ettiğimizdir. Bu noktada uyum önemli hale gelmekte ve kayıttan anlayış çok kritik olmaktadır. Bu konuyu çok açık bir

şekilde ifade edip, komisyonun yazılı görüşünü almak suretiyle devam edilmesi gerektiği, konunun Bakanlığın tek başına karar verebileceği bir konu olmadığı belirtilmiştir.

- Polimer – monomer kaydı değerlendirilecektir.

Bakanlığın 2025 yılında, REACH'in 2017-25 yılları arasında yapılan uyum süreci ile ilgili güncelleme çalışması olacağını, REACH 2.0 kapsamında getirilecek olan polimer kaydının bu kapsamda değerlendirilebileceği belirtilmiştir.

- Ulaşılamayan verilerin yeniden üretilmesi gerektiği durumlarda mevcut laboratuvarların akredite olmasa bile KKDIK için kullanılabilir olacağı Usül ve Esaslar'a yansıtılması: AB uyumuna aykırıdır.

Yönetmelikte akredite laboratuvarдан veri gerekiyor şeklinde ifade edilirken, usül ve esaslarda akredite laboratuvar gerekli değildir şeklinde ifade edilmesi hukuksal açıdan mümkün değildir. Usül ve esaslar hiçbir zaman yönetmeliği önüne geçemez, yönetmeliği farklı bir şekilde uygulamaya gidemez.

4-5 Kasım 2024 tarihlerinde TOBB çatısı altında yapılan bu çalıştayın ardından, başka herhangi bir çalıştay veya toplantı yapılmamıştır. O tarihten itibaren son halinin yayımlanması beklenen usül ve esasların bu raporun kaleme alındığı 4 Temmuz 2025 tarihinde halen yayımlanmamıştır. Kimyasalların Yönetim Dairesi Başkanlığı ile iletişime geçildiğinde ise Usül ve Esasların Bakan'da imzada olduğu ve çok kısa bir süre içerisinde yayımlanacağı bilgisi alınmıştır.

Avrupa Birliği Türkiye'nin en büyük ticari partneridir. İthalat ve ihracatımızın yarısı bu kapsamdadır. Dolayısıyla AB REACH Yönetmeliği'nden uyumlaştırılan KKDIK Yönetmeliği'ne uyum göstermek endüstrimiz için olmazsa olmaz öneme sahiptir. KKDIK Yönetmeliği'nin insan sağlığının ve çevrenin yüksek düzeyde korunmasının ana amacına ek olarak maddelerin zararlarının değerlendirilmesine yönelik alternatif yöntemlerin özendirilmesi çerçevesinde rekabet ve yeniliğin teşvik edilmesi yatmaktadır. KKDIK yönetmeliği çerçevesinde gerçekleştirilen kayıtlarının yapılmasının yasal bir zorunluluğunun yayında sürdürülebilir kimyasal yönetimi sayesinde geliştirilen inovatif ürünler rakiplere karşı üstünlük sağlar. Bu çerçeveden bakıldığında yönetmeliğe tam uyum Türk Kimya Endüstrisinde inovasyon kültürünün yaratılarak tüm Dünya ile rekabet edebilecek hale gelmesi ve AB ile ticari ilişkilerin perçinlenmesi açısından hayati öneme sahiptir. Tüm bunlar olurken, yeni gelişmeler de yakından takip edilmedir. Avrupa Yeşil Mutabakatı ana politika girişimlerinde biri olan Sürdürülebilirlik için Kimyasallar Stratejisi (REACH 2.0) kimyasal yönetimini farklı bir boyuta taşımaktadır. Eğer bu değişikliklere uyum sağlanamaz için uluslararası ticaretimiz de aksamalar görülebilir.

8. Sektörel Diyaloglar-Kimya sanayi sektör diyalogu

- **Avrupa Komisyonu tarafından, 26 Şubat 2025 tarihinde açıklanan Temiz Sanayi Mutabakatında** sektörel çalışmalar kapsamında **kimya endüstrisi için bir strateji yayınlanması planlandığı belirtilmiş ve 25 Mart 2025 tarihinde sektörel üst düzey bir toplantı gerçekleştirilmiştir.** Bu defa, **Kimya Sektörü Stratejik Diyalogu** kapsamında ilk toplantı Komisyon Başkanı Ursula von der Leyen başkanlığında 12 **Mayıs 2025 tarihinde gerçekleştirilmiş olup,** Avrupa Komisyonu Refah ve Sanayi Stratejisi Başkan Yardımcısı Stephane Sejourne, Çevre, Su Dirençliliği ve Rekabetçi Döngüsel Ekonomiden Sorumlu Komiser Jessica Roswall ve sektörün önemli paydaşları tarafından katılım sağlanmıştır. **Bu kapsamda, Ursula von der Leyen, bataryalardan tekstile kadar günlük yaşamın birçok noktasında kimya sektörünün dahil olduğunu, anılan sektörün AB genelinde bir milyondan fazla kişiye istihdam sağladığını ve savunma, sağlık hizmetleri ve enerji gibi kilit sektörlerde kritik girdiler sunduğunu ifade etmiştir.** Sektör temsilcileri ise, **Rekabetçilik Pusulası, Temiz Sanayi Anlaşması ve Uygun Fiyatlı Enerji Eylem Planı'nın** hızlı şekilde hayata geçirilmesini talep etmiş; aynı zamanda yüksek enerji maliyetleri, adil olmayan ticaret uygulamaları, ABD tarifelerinin etkisi ve sektörün dijital ve yeşil dönüşümüne destek gibi önemli konularda görüş alışverişinde bulunmuş ve mevzuatların sadeleştirilmesi hususunu gündeme getirmiştir. **Son olarak, Komisyon Başkanı tarafından, AB'nin kimyasal güvenliği alanındaki liderliğini sürdürmesi amacıyla yaz aylarına kadar Kimya Sektörü için bir Eylem Planı, sektöre özel bir Omnibus Paketi ve yıl sonuna kadar Kimya Sanayi Paketi'nin açıklanacağı vurgulanmıştır.**
- **Kimya Sanayi Diyalogunda öne çıkan başlıklar ise;**
 - **REACH Tüzüğü'nün sadeleştirilmesi**
 - **AB kimya sektörünün rekabet gücünü artıracak ve sürdürülebilirliğini sağlayacak önlemler alınması**
 - **Yeşil dönüşüm için AB'de temel kimyasalların bulunabilirliğinin sağlanması**
 - **Tehlikeli kimyasallardan insan sağlığını ve çevreyi koruma yöntemleri geliştirilmesi**

Kaynak; Sektörel diyaloglar kapsamında Kimya sanayi için bilgileri Kaynak: Ticaret Bakanlığı-Kimya Sektörü Stratejik Diyalog Toplantısının 12 Mayıs 2025 tarihli toplantıya ilişkin detaylı bilgi dokümanundan Alınmıştır.

